

Stalbrand: Voorkomen is (veel) beter dan genezen

Elke stalbrand waarbij dieren omkomen laat een diepe indruk achter, niet alleen bij de eigenaar van de dieren, maar ook bij de hulpdiensten en in de omgeving. Dieren kunnen zichzelf niet beschermen en vaak niet vluchten. Ze zijn afhankelijk van mensen die hen beschermen. Ook kinderboerderijen moeten maatregelen nemen om brand te voorkomen, zeker rond de feestdagen. Elk jaar weer zijn in de media berichten te lezen over brand op een kinderboerderij, al dan niet door brandstichting. Soms werd de brand tijdig ontdekt en bleef het bij materiele schade. In andere gevallen kwamen helaas ook dieren om het leven.

Juist op de kinderboerderij, vaak gelegen in een wijk en waarbij veel mensen een band hebben met de dieren, is het extra belangrijk om kritisch te (blijven) kijken naar de brandveiligheid.

Verantwoordelijkheid

De kinderboerderij is verantwoordelijk voor het voorkómen van brand. Zij is wettelijk verplicht om maatregelen te nemen om brandgevaarlijke situaties te beperken. Bij wie de uiteindelijke uitvoering en controle ligt, is afhankelijk van de beheersvorm van de kinderboerderij. Bij een gemeentelijke locatie kan dit anders zijn dan bij een stichting of vereniging.

Regelgeving

Het huisvesten en verzorgen van dieren brengt voor de kinderboerderijen verplichtingen met zich mee die verankerd zijn in de huidige Gezondheids- en Welzijnswet voor Dieren. Specifieke eisen ten aanzien van brandveiligheid van stallen zijn in de bouwregelgeving opgenomen. Het betreft hier de bouwregelgeving die volgt uit het Bouwbesluit 2003 en het Gebruiksbesluit. Deze regelgeving heeft niet alleen betrekking op bouwkundige aspecten maar ook op het brandveilig gebruik van gebouwen.

Controle op brandveiligheidsvoorschriften

Uitvoering van controles zal plaatsvinden bij gebouwen met een omgevingsvergunning voor brandveilig gebruik. De controles vinden meestal één keer per jaar of één keer per twee jaar plaats. Ook controleert de gemeente incidenteel en naar aanleiding van klachten. Controles van brandveiligheidsvoorzieningen worden meestal niet aangekondigd.

Een jaarlijkse controle van de blustoestellen is wettelijk verplicht zodat wanneer er brand is, deze bestreden kan worden. De eventueel aanwezige brandmeldinstallatie dient periodiek gekeurd en onderhouden te worden door een deskundige.

Voorkomen, voorkomen en voorkomen

Calamiteitenplan

Op elke kinderboerderij moet een calamiteitenplan aanwezig zijn waarin aangegeven wordt wat te doen bij brand of ongeval. Deze is voorzien van een plattegrond met aanduidingen van vluchtroutes, nooduitgangen, plaats van brandblussers, verbandtrommels en nutsvoorzieningen. Maar zo nodig ook de opslag van bestrijdingsmiddelen en andere chemische stoffen.

Werk samen met de brandweer

De gemeentelijke brandweer kan advies geven over de brandveiligheid van de bedrijfsgebouw(en). In overleg met de brandweer kan een plan opgesteld worden en gekeken worden naar de praktische situatie op de kinderboerderij.

De kinderboerderij kan de brandweer ook aanbieden om een (ontruimings)oefening op het terrein te doen met de dieren. Het voordeel hiervan is dat de brandweer leert om te gaan met dieren (bijvoorbeeld een halster omdoen of een koe benaderen), maar zij leren zo ook de situatie op de kinderboerderij kennen.

De gevolgen van een stalbrand zijn groot, ook al is de kans erop klein. Zo heeft een stalbrand naast dieren- en mensenleed, vaak ook een economische impact en kan het zelfs (tijdelijke) sluiting van de kinderboerderij betekenen.

Brandpreventiemiddelen

Maatregelen met betrekking tot brandpreventie zijn essentieel op de kinderboerderij. Er moeten voldoende brandblusmiddelen zijn.

Hiervoor geldt:

- Voor een niet-brandgevaarlijke ruimte met een oppervlakte kleiner dan 100 m² mag met één blustoestel worden volstaan.
- De loopafstand naar een blusmiddel mag niet meer dan 30 meter zijn.
- Blusmiddelen moeten hangen en zijn gemarkeerd.
- Voorzieningen, zoals verbandtrommels en brandbestrijdingsmiddelen, moeten duidelijk zichtbaar in het bedrijf zijn aangebracht.
- Het is belangrijk dat blusmiddelen goed herkenbaar en bereikbaar zijn. Bij brand telt elke seconde!
- Zorg dat er altijd voldoende bluswater aanwezig is.
- Bij de brandweer kan advies worden ingewonnen over de plaatsing, aantallen en typen brandblussers.

Dit zijn minimale eisen. Bij gebouwen waarvoor een gebruikersvergunning nodig is, kunnen afhankelijke eisen gesteld worden. Dit is afhankelijk van bijvoorbeeld het brandgevaar (rieten dak) of de aanwezige personen (cliënten, kinderen etc.).

Bedrijfshulpverlening

Elke werkgever is verplicht bedrijfshulpverlening (BHV) te hebben. In kleine bedrijven kan een werkgever zelf de BHV'er zijn. De werkgever moet de BHV-organisatie afstemmen op de aard, grootte en specifieke risico's van zijn bedrijf. Als basis voor de beoordeling van het aantal benodigde BHV'ers geldt de Risico-Inventarisatie & -Evaluatie (RI&E).

Aandachtspunten voor de kinderboerderij

Kerstversiering

Rond de feestdagen is het leuk om de stal te versieren. Een aantal tips voor de feestdagen:

- Kies voor een kerstboom met kluit en geef deze voldoende water. Dan heeft de boom meer boomsap en is dus minder brandbaar. Als een boom (veel) naalden verliest, betekent dit dat deze uitgedroogd is. Een droge boom vat sneller vlam.
- Ga na of de kerstlampjes nog goed vastzitten en de draden onbeschadigd zijn voor je ze ophangt.
- Het is niet toegestaan om natuurlijke kersttakken te gebruiken als versiering. Dit geldt zowel voor plafond- als voor wandversiering. Gebruik in plaats hiervan brandveilige imitatiekersttakken.
- Koop brandveilige kerstversiering. Als versiering

brandvertragend is, staat dit vermeld op de verpakking van het product.

- Plaats de kerstboom (of andere spullen) nooit voor de nooduitgang.
- Zet de boom goed vast, zodat deze niet kan omvallen door dieren of bezoekers.

Roken en brandveiligheid

Het is vanzelfsprekend dat er niet gerookt zou mogen worden in de stallen en bij de stro- en hooi-opslag, ook niet door de bezoekers. Geef dit duidelijk aan. Voor het personeel kan dit opgenomen worden in de huisregels.

Elektriciteit

Bij stalbranden in de veehouderij is elektra de belangrijkste oorzaak van brand. Snoeren die doorgebrand waren of een systeem dat verkeerd aangelegd is. Zorg ervoor dat alle elektriciteit aangelegd is door een erkende installateur.

Hou vanden buiten de deur

Helaas worden op kinderboerderijen brandjes soms aangestoken. Hou vanden buiten de deur. Laat niemand toe bij de hooi-opslag en zorg voor deugdelyk hekwerk.

Wat als er toch brand uitbreekt

Hoe goed je ook voorbereid bent en je best hebt gedaan om het te voorkomen, toch kan het gebeuren: brand op de kinderboerderij. Onderschat nooit het gevaar van brand en de rook(ontwikkeling). Het belangrijkste is dat je jezelf en anderen in veiligheid brengt en zo snel mogelijk 112 belt.

Ren nooit zomaar een stal in om de dieren te redden. Vuur en vooral rook kan dodelijk zijn. Als jij buiten bewustzijn raakt door rookontwikkeling, worden ook de dieren niet gered. Ook kunnen dieren gedesoriënteerd en in paniek zijn door het vuur en zeer onverwachts reageren. Zeker grotere dieren kunnen levensgevaarlijk zijn. Maak daarom goede afspraken met collega's hoe om te gaan met de dieren én met het publiek.

